

Kurkkukipu

Kurkkukivulla tarkoitetaan yleensä nielun tai kaulan alueen kipuja. Syyt kipuun voivat olla moninaiset. Yleisimmin kivun aiheuttaa nielun tulehdus tai limakalvojen kuivuminen. Kurkkukipua voi lievittää itsehoidolla.

Yleistä

Virusten ja bakteerien aiheuttamien hengitystietulehdusten yhteydessä esiintyy usein kurkkukipua. Flunssan tai allergian aiheuttama nuha aiheuttaa myös tukkoisuutta, jolloin hengitys tapahtuu enemmän suun kautta. Suun kautta hengittäminen kuivattaa kurkkua, mikä aiheuttaa kipua. Myös monet aineet, kuten kemikaalit, tupakka ja pöly, voivat ärsyttää nielun limakalvoja ja aiheuttaa kurkkukipua. Palan tunne kurkussa tai nielemiskipu voi johtua kurkunpään jännittämisestä, hermostollisista häiriöistä tai virheellisestä äänen käytöstä. Kurkkukipu voi säteillä myös korviin ilman, että korvissa on tulehdusta. Kroonisissa nielutulehduksissa nielu on koko ajan hieman arka ja suuhun saattaa nousta valkoisia, kovia ja pahanmakuisia pallukoita, proppuja.

Tavallisin kurkkukipua aiheuttava bakteeritulehdus on streptokokkibakteerin aiheuttama angiina. Angiinaan ei yleensä liity yskää tai nuhaa. Bakteeritulehdus todetaan nieluviiljelynäytteellä tai pikatestillä. Tyypillisiä löydöksiä angiinassa ovat:

- oireiden nopea alku
- kova kurkkukipu
- kuume yli 38 °C
- nielurisojen valkoiset pilkut tai katteet
- leuanalaiset aristavat ja turvonneet imusolmukkeet
- päänsärky

Itsehoito

Flunssan aiheuttamaa kurkkukipua voi hoitaa itse. Lämpimät juomat ja ilman reseptiä apteekista saatavat tulehduskipu- ja särkylääkkeet, kuten ibuprofeini ja paracetamoli helpottavat oireita. Myös puuduttavia imeskelytabletteja voi kokeilla. Apteekin henkilökunta auttaa tarvittaessa oikean tuotteen valinnassa. Äkillinen viruksen aiheuttama nielutulehdus on yleensä lievä ja itsestään parantuva tauti.

Ulkoisen ärsytyksen (esim. tupakointi) aiheuttamaan kipuun auttaa ärsykkeen välttäminen.

Milloin yhteys terveydenhuollon ammattilaiseen?

Terveydenhuollon ammattilaiseen on syytä olla yhteydessä, jos

- suun avaaminen on vaikeaa tai nesteiden tai syljen nieleminen ei onnistu.
- puhe puuroutuu.
- hengitys vaikeutuu.
- kurkkukipu voimistuu makuulla ollessa.
- kaulalla on selvästi näkyvää turvotusta.
- nielussa on vierasesine, jota ei itse poistettua.
- kurkkukipu on aiheutunut syövyttävän kemikaalin nielemisestä.
- voimakkaaseen kurkkukipuun liittyy korkea (yli 38,5C) kuume.
- kurkkukipu tuntuu voimakkaana vain toisella puolella nielua (toispuoleinen kurkkukipu).
- kurkkukipu jatkuu yli viikon.
- yleistila on heikentynyt.

Kurkkukipuoireen arvoimiseksi voit myös tehdä Omaolon oirearvion. Kysely auttaa sinua arvioimaan, milloin ja millaiseen hoitoon sinun tulee hakeutua.

- Omaolo oirearviot (Omaolo.fi) <https://www.omaolo.fi/palvelut/oirearviot>

Epäiletkö koronavirustartuntaa?

Koronaviruksen aiheuttama tauti on äkillinen hengitystietulehdus. Oireet ovat flunssan kaltaisia. Pelkkien oireiden perusteella on mahdotonta sanoa, onko kyseessä koronaviruksen vai jonkin muun flunssaviruksen aiheuttama tauti. Tartunnan todennäköisyyttä voit arvioida Koronabotti tai Omaolon koronavirustaudin oirearvion avulla.

- Koronabotti (HUS) <https://koronabotti.hus.fi/>
- Omaolo oirearviot (Omaolo.fi) <https://www.omaolo.fi/palvelut/oirearviot>

Lisätietoa koronaviruksesta löydät Infektiotalon Koronavirus (Covid-19) -osiosta.

- Koronavirus (Covid-19) (Infektiotalo) [https://www.terveyskyla.fi/infektiotalo/epidemiat/koronavirus-\(covid-2019\)](https://www.terveyskyla.fi/infektiotalo/epidemiat/koronavirus-(covid-2019))

Aiheeseen liittyvää

- Kurkkukipu (Terveyskirjasto.fi)
https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00830
- Krooninen ja toistuva nielutulehdus (Terveyskirjasto.fi)
https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00859

Yhteistyössä mukana:

DUODECIM
TERVEYSKIRJASTO

Versio 2.0 12.2.2021